

Onderlinge

Jaarverslag

2018

Stichtsche
Onderlinge Brand-
Herverzekering U.A.

1 INHOUDSOPGAVE

1	Inhoudsopgave	2
2	Verslag van de directie	3
3	Verslag van raad van commissarissen	11
4	Jaarrekening	13
	- Grondslagen voor financiële vastlegging.....	13
	- Balans per 31 december 2018	16
	- Winst- en verliesrekening over 2018.....	18
	- Kasstroomoverzicht	19
	- Toelichting op de balans per 31 december 2018	20
	- Toelichting op de winst- en verliesrekening over boekjaar 2018.....	26
5	Overige gegevens	31
6	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	32
7	Personalía	36

2 VERSLAG VAN DE DIRECTIE

2.1 ALGEMEEN

Dit is het verslag van het 94ste boekjaar van de maatschappij.

De maatschappij is een onderlinge waarborgmaatschappij, die is opgericht op 20 december 1924 en haar activiteiten heeft aangevangen op 1 januari 1925. De maatschappij heeft per 1 januari 2018 14 leden: 7 leden met een herverzekeringsovereenkomst en 7 coöperatieve leden.

Het doel van de maatschappij is het met haar leden op onderlinge grondslag sluiten van herverzekeringsovereenkomsten op basis van de door de maatschappij vastgestelde herverzekeringsovereenkomsten.

2.2 ORGANISATIE

De directie is verantwoordelijk voor de volgende organisaties: S.O.M. Samenwerkende Onderlinge Verzekeringsovereenkomsten Coöperatie U.A., Onderlinge Verzekeringsovereenkomsten "SOM" U.A., Stichting SOM Verhaalsbijstand, Stichting Onderlinge Brand-Herverzekering (SOBH) en Stichting.

De organisatiestructuur is in 2018 ongewijzigd en bestaat uit een directie en een Raad van Commissarissen. Als directie zijn wij tevreden over de constructieve wijze van samenwerking met de Raad van Commissarissen. Ook de samenwerking binnen het managementteam verloopt op constructieve wijze.

Deze jaarrekening over het boekjaar 2018 is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de directie, wordt goedgekeurd door de Raad van Commissarissen en dient vastgesteld te worden door de Algemene Ledenvergadering van de maatschappij.

Strategie en beleid

In het afgelopen jaar heeft de directie zich actief bezig gehouden met meerdere beleidszaken.

- Toekomst onderling verzekeringsbedrijf

De toekomst van het onderling verzekeringsbedrijf heeft ook in het afgelopen jaar weer veel aandacht gekregen. Dit is mede ingegeven door het onderzoek dat in opdracht van het Platform Onderlinge Verzekeraars (POV) door het SEO Economisch Onderzoek is uitgevoerd in 2017 naar de toekomstbestendigheid van het onderling verzekeringsbedrijf. Als opvolging van dit onderzoek is een taskforce synergie en een taskforce promotie opgericht. Taskforce synergie is erop gericht om de samenwerking tussen onderlingen te verbreden en te versterken. Taskforce promotie is erop gericht om het begrip 'onderlingen' in brede zin beter op de kaart te zetten. Aan beide taskforces neemt SOBH actief deel door participatie van medewerkers.

Daarnaast heeft SOBH bijgedragen aan de realisatie van het Onderling Diensten Centrum (ODC). In 2018 zijn belangrijke stappen gezet om het bestaande ICT platform verder te professionaliseren om zodoende een goede basis te creëren voor toevoeging van nieuwe klantgerichte functionaliteiten. Ook de komende jaren is het een doel dit verder te faciliteren en te investeren in verdere professionalisering van onderlingen op het gebied van IT en marketing. Dit zal groei bewerkstelligen in ons coöperatieve samenwerkingsverband. Wij zien het ODC hierbij als een belangrijke partner.

Ook op andere gebieden krijgt de samenwerking tussen onderlingen langzaam vorm. De eerste resultaten zijn inmiddels bereikt. Voor 2019 heeft een viertal onderlingen de actuariële sleutelfunctie gezamenlijk ingekocht waarbij een kostenreductie is bereikt. Het proces om dit op meer vlakken gezamenlijk te gaan

doen wordt verder uitgewerkt. De eerste stappen om een documentenbibliotheek op te zetten zijn inmiddels eveneens genomen. Hierbij is het van belang om het gehele proces inclusief verantwoordelijkheden vooraf in kaart te brengen. SOBH is actief deelnemer in dit proces en ziet de voordelen van deze samenwerking. Het ODC is als facilitator betrokken bij dit proces.

- *Verzekeringstechniek*

Als herverzekeraar hebben wij meegedacht met aangesloten onderlingen om met ingang van 2018 een belangrijke aanpassing door te voeren op verzekeringen van zakelijke gebouweigenaren. De overheid verplicht eigenaren van opstallen met asbestdaken om dit materiaal voor 1 januari 2024 te vervangen. Mogelijk wordt deze datum nog opgeschoven naar 31 december 2024; in 2019 zal hier meer duidelijkheid over komen. Voor opstallen met asbestdaken is er een clause ontwikkeld waarbij een afschrijvingsregeling geldt richting 2024. Bij nieuwe verzekeringsaanvragen van dit type risico is deze dekking alleen mogelijk indien er een actief saneringsplan aanwezig is.

- *Groei van de organisatie*

De ontwikkeling van de portefeuille van de maatschappij is sterk afhankelijk van de ontwikkelingen bij de aangesloten leden. De gezamenlijk, door de aangesloten onderlingen, geboekte bruto premie is gegroeid ten opzichte van vorig boekjaar. Doordat de onderlingen gemiddeld gezien gekozen hebben voor een groter eigen behoud, is de premie eigen rekening ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2017.

In 2018 heeft een groot herverzekeringsonderzoek plaatsgevonden waaraan ook niet leden van de SOBH hebben deelgenomen. Het onderzoek was erop gericht om de toegevoegde waarde van SOBH inzichtelijk te maken waarbij gezamenlijke inkoop van herverzekering een belangrijk uitgangspunt was. Gebleken is dat gezamenlijke herverzekering inkoopvoordelen oplevert voor de deelnemende leden. Als gevolg hiervan hebben een tweetal onderlingen besloten om per 2019 een deel van hun herverzekering bij SOBH onder te brengen. Uiteraard zijn wij verheugd met deze uitbreiding binnen de SOBH.

- *Wetgeving*

De Solvency II regels zijn voor de organisatie inmiddels de realiteit van alledag. Het is duidelijk dat Solvency II heeft gezorgd voor een structurele kostenverhoging voor SOBH en voor verzekeringsmaatschappijen van gelijke omvang. SOBH is voorstander om met vergaande samenwerking kostenreductie en proportionaliteit te realiseren.

De organisatie heeft zich voorbereid op de nieuwe privacy regels (AVG) die per 25 mei 2018 van kracht zijn geworden. Er heeft een nulmeting plaatsgevonden van waaruit een stappenplan is opgesteld. Veel van deze stappen zijn inmiddels opgevolgd.

- *Benoeming accountant*

In 2017 is Mazars Accountants N.V. voor een periode van 3 jaar (met een optie voor een 4de jaar) als accountant benoemd. Het betreft de boekjaren 2017 t/m 2019 (optie 2020)

De directie heeft deelgenomen aan diverse overlegstructuren met onder andere De Nederlandsche Bank (DNB), het Verbond van Verzekeraars (VvV) inclusief het Platform Onderlinge Verzekeraars (POV) en diverse andere organisaties. Met DNB zijn er toezichtgesprekken gevoerd waarbij diverse onderwerpen aan de orde zijn geweest.

In 2018 is het platformoverleg op regelmatige basis bij elkaar geweest. Negen onderlingen hebben hieraan deelgenomen. Onderwerpen op zowel strategisch als operationeel niveau zijn hieraan de orde geweest, waarbij ook regelmatig externe sprekers invulling hebben gegeven aan deze bijeenkomsten.

Medewerkers van SOBH worden nadrukkelijk gestimuleerd zich actief bezig te houden met opleidingen en cursussen op hun vakgebied. Hierdoor stijgt het deskundigheidsniveau van de medewerkers en daarmee de gehele organisatie. Alle betreffende medewerkers hebben in 2018 hun verplichte permanente educatie (PE) voor de Wft diploma's met goed gevolg afgerond.

In het afgelopen jaar is het beloningsbeleid ongewijzigd gecontinueerd. Het doel van het beloningsbeleid is om gekwalificeerde medewerkers en bestuurders aan te trekken, te behouden en deze een evenwichtige en stimulerende beloning te bieden. De maatschappij kent zowel voor medewerkers als voor directie geen variabele beloningen.

2.3 INKOMENDE HERVERZEKERING

In 2018 hebben 7 onderlingen een individueel herverzekeringscontract afgesloten. Aan de hand van het quoteringsmodel hebben alle onderlingen voor 2019 opnieuw een offerte voor een individueel herverzekeringscontract aangeboden gekregen met daarbinnen weer diverse keuzemogelijkheden.

De onderlingen hebben allemaal voor een quota share contract gekozen met verschillende percentages eigen behoud. Alle onderlingen hebben gekozen voor een contract met winstaandeel. Daarnaast worden alle afgesloten contracten beschermd door middel van een stop loss dekking. Een aantal onderlingen hebben nog een aanvullend contract gesloten ter bescherming van het eigen behoud ten gevolge van een enkele grote schade.

2.4 UITGAANDE HERVERZEKERING

Net als in 2017 is er ook voor 2018 gekozen voor een mix van verschillende retrocessie-contracten. De nadruk bij de gemaakte keuzes ligt op het vinden van de juiste balans tussen de te betalen premie en de te verwachten schadelast. De keuze vindt plaats op basis van analyses uit het verleden en verwachtingen in de toekomst.

De herverzekeringscondities zijn voor 2018 nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van het voorgaande boekjaar. In geval van een allesverwoestende lokale windhoos bij één onderlinge kan de volledige capaciteit worden ingezet. Dit betekent een groot voordeel dat wordt bereikt door als collectief dit catastroferisico te bundelen. Een vorig jaar uitgevoerde 200 meter analyse heeft ertoe geleid dat er een aanvullende dekking is ingekocht voor *man made* risico's. Uiteraard is ook dit een groot voordeel van het gezamenlijk bundelen en inkopen van herverzekeringen.

2.5 PORTEFEUILLE

Het analyseren van de brandportefeuilles is steeds meer een proces geworden dat continue aandacht verdient. Ook in 2018 zijn door de afdeling preventie weer de nodige inspecties verricht. Een behoorlijk deel van deze opdrachten was een gecombineerde inspectie- en taxatieaanpak voor zowel agrarische als MKB bedrijven. Net als voorgaande jaren komen daarbij regelmatig verrassende zaken naar boven die bepalend zijn voor de acceptatie van het risico. In een aantal gevallen is, gezien de staat van de risico's, zelfs afscheid genomen. Ook in 2019 zullen we doorgaan met deze gecombineerde aanpak. Daarnaast heeft de afdeling preventie zich in het afgelopen jaar bezig gehouden met onderhoudswerkzaamheden aan brandblusmiddelen bij de leden van de onderlingen.

2.6 RESULTAAT

Boekjaar 2018 laat ten opzichte van 2017 een resultaat zien dat aanzienlijk lager uitvalt. Dit wordt met name veroorzaakt door de storm Frederieke van 18 januari 2018. De bruto schadelast van SOBH bedraagt voor deze storm ruim € 1.400.000 miljoen. De netto schadelast is ruim € 500.000. Verder zijn er geen schade boven de € 100.000 gemeld.

Bij de personeelskosten is er sprake van een lichte daling. Voor de bedrijfskosten is er een lichte stijging die veroorzaakt wordt door de kosten van het herverzekeringsonderzoek dat is uitgevoerd.

Het resultaat van 2018 komt voor belasting uit op een bedrag van € 44.674. Het resultaat van 2018 na belasting komt uit op €106.938. Verschil wordt veroorzaakt door belastingcorrecties over voorgaande jaren.

Het bruto premie-inkomen bedraagt over het boekjaar 2018 € 4.203.330 en is ten opzichte van het premie-inkomen 2017 met 6,5% afgenomen. Dit wordt veroorzaakt doordat onderlingen een groter eigen behoud hebben genomen. De bruto premies van onderlingen zijn licht gestegen.

De netto schade uitkeringen zijn gestegen ten opzichte van het voorgaande boekjaar dit wordt met name veroorzaakt door de storm Frederieke van 18 januari 2018. De bedrijfskosten zijn nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van vorig boekjaar. De bedrijfskosten gerelateerd aan het premie-inkomen kent een ratio van 13,9% (2017:12,4%). Dit wordt veroorzaakt door het effect van hogere eigen behouden bij onderlingen.

In het resultaat van de maatschappij zijn een aantal zaken van belang. De onderlingen die een contract hebben afgesloten met een winstaandeel kunnen, op basis van hun schadecijfers per 31 december 2017, gezamenlijk een winstaandeel uitkering tegemoet zien van ruim € 360.000. (2017: € 620.000). Dit gaat voor een bedrag van € 198.000 (2017: € 340.000) ten laste van het resultaat van de maatschappij. Het overige deel gaat ten laste van ons herverzekeringscontract (retrocessie). In het resultaat van de maatschappij is een bedrag van bijna € 200.000 verwerkt aan vrijval van reserves uit 2014, 2015 en 2016.

De opbrengsten uit beleggingen zijn in 2018 licht gestegen ten opzichte van 2017.

Het aantal personeelsleden bedroeg in het boekjaar gemiddeld 2,2 FTE. Daarnaast heeft er een doorbelasting plaatsgevonden vanuit O.V.M. "SOM" U.A. van 1.8 FTE

De maatschappij voldoet aan de geldende solvabiliteitseisen. Om de solvabiliteitskapitaalvereiste (SKV) te berekenen maakt de maatschappij gebruik van standaardformule. De maatschappij voldoet ruimschoots aan de minimum kapitaalvereisten. De berekening toont een SKV van € 2.473.000. De hierbij behorende solvabiliteitsratio SKV bedraagt 357%. De absolute minimumkapitaalvereiste (AMKV) voor de maatschappij bedraagt € 3.600.000. De hierbij behorende solvabiliteitsratio MKV bedraagt 245%.

De maatschappij hanteert een hogere minimumeis dan de wettelijke gestelde solvabiliteitseis. De vastgestelde interne normsolvabiliteit van de maatschappij betreft op dit moment 150% van de AMKV of SKV (de hoogste uitkomst is geldend). Naast deze risicobereidheid kent de maatschappij de doelstelling om een doelvermogen te creëren van 200% van de AMKV of SKV (de hoogste uitkomst is geldend). Als het vermogen hoger is dan 200% dan wordt dit gebruikt als vrije beleidsruimte voor bijvoorbeeld premierestitutie, winstdeling, acquisitie en het accepteren van risico (bijvoorbeeld minder herverzekering).

2.7 PREVENTIEAFDELING

De kosten van de preventieactiviteiten vallen geheel ten laste van het resultaat van de maatschappij. De activiteiten van de afdeling preventie zijn in het afgelopen jaar ongewijzigd gebleven. Er is ook in 2018 op uitgebreide schaal ondersteuning aan onderlingen verleend op het gebied van risico-inspecties en preventieadviezen. Ook worden er risico-inspecties verricht waarbij ook een opname wordt gedaan van meerdere objectgegevens. Met deze gegevens worden vervolgens, tegen aantrekkelijke tarieven, bureautaxaties uitgevoerd door een derde partij. Dit levert vervolgens een inspectierapport en een herbouwwaarde indicatierapport op. De kosten van deze gecombineerde inspecties en taxaties worden deels doorbelast aan de onderlingen. Brandbluscontroles worden voorsnog als service aan de leden van de maatschappij aangeboden.

2.8 VOORUITZICHTEN

Door de komst van twee nieuwe onderlingen bij de SOBH zal het premie-inkomen toenemen. In de premies eigen rekening kunnen fluctuaties optreden doordat onderlingen kiezen voor andere percentages eigen behoud of kiezen voor andere contracttypen. Ook de index op de verzekerde waarden zal naar verwachting een positief effect hebben op de hoogte van ons premie-inkomen.

Het in het afgelopen jaar verrichte onderzoek naar gezamenlijke inkoop van herverzekering, toont voor aangesloten partijen van de SOBH duidelijke voordelen. Met daarnaast de uitbreiding van een tweetal onderlingen is de toekomst van de SOBH voor de komende jaren gewaarborgd. Uiteraard worden ontwikkelingen nauwlettend gevolgd, maar om op korte termijn vergaande maatregelen te treffen zijn niet noodzakelijk.

Het uiteindelijke financiële resultaat laat zich niet voorspellen omdat dit sterk afhankelijk is van het aantal grote (catastrofe) schaden. In 2019 hebben dergelijke schaden zich nog niet voorgedaan.

De directie is en blijft er van overtuigd dat samenwerking met en tussen onderlingen steeds belangrijker wordt om de uitdagingen in de toekomst het hoofd te bieden. Zij onderschrijft dan ook de conclusies van het SEO rapport “De Onderlinge Verzekeraar in 2025”. De directie hoopt met de ingeslagen weg van de ontwikkeling van het ODC dat de samenwerking een positieve bijdrage gaat leveren in de toekomst van onderlingen. Een succesvolle samenwerking zal ook afhankelijk zijn van de bereidheid van onderlingen om werkprocessen te uniformeren. We zien onder de deelnemers een grote inzet en belangstelling om hiernaar toe te werken. De samenwerking heeft de fase van zaaien inmiddels gehad, in 2019 en in latere jaren kunnen we gaan oogsten.

De uitdaging voor onderlingen is en blijft hoe men omgaat met de veranderende financiële markt waarbij klassieke distributiemodellen moderniseren. Uiteraard is hierbij van belang de leden centraal te blijven stellen met daaraan gekoppeld een optimale service en lokale herkenbaarheid.

De directie zal in 2019 verdere invulling geven aan de doelstellingen die onder andere in het strategisch beleid zijn opgenomen en samen met de Raad van Commissarissen zijn vastgesteld.

2.9 RISICOMANAGEMENT

2.9.1 Risicomanagementvisie

De maatschappij kent leden. Het doel is niet om tot een winstmaximalisatie te komen maar juist om de leden een goede prijs-kwaliteit verhouding te bieden. De maatschappij besteedt aandacht en zorg aan een bedrijfsbrede, uniforme en integrale beheersing van risico's die zijn verbonden aan de aard van de maatschappij als schadeverzekeraar. Hiervoor beschikt de maatschappij over een Handleiding Risicobeheersing, waarin de werking van het risicomanagement is beschreven.

2.9.2 Solvency II

Het toegepaste risicomanagement is geënt op Solvency II (en de daarmee vooruitlopende) richtlijnen. Deze richtlijnen vertalen zich door in governance, risicomanagement en kapitaalbeheer van de maatschappij. De maatschappij geeft volledig invulling aan de Solvency II aspecten zoals Own Risk Solvency Assessment (ORSA) en sleutelfuncties.

2.9.3 Governance

De directie is verantwoordelijk voor de risicobeheersing van de maatschappij. Minimaal jaarlijks wordt het risicobeheer geëvalueerd en zo nodig aangepast. De audit- en risicocommissie van de Raad van Commissarissen houdt toezicht op het risicobeheer en adviseert hier de Raad van Commissarissen over. De werkzaamheden van de sleutelfuncties worden jaarlijks vooraf afgestemd met de directie en de audit- en risicocommissie. Periodiek wordt door de sleutelfunctionarissen over werkzaamheden en bevindingen gerapporteerd aan directie en audit- en risicocommissie. De maatschappij heeft in het verslagjaar gehandeld in overeenstemming met de bepalingen uit de Code Verzekeraars.

2.9.4 Risicobereidheid

De financiële bescherming van de ledenverzekerden bij calamiteiten is de belangrijkste doelstelling van de coöperatieve maatschappij. De maatschappij streeft daarom naar langjarige continuïteit, waarbij zij niet in de situatie wil geraken dat de maatschappij in gevaar komt door een solvabiliteit dicht in de buurt van de wettelijke solvabiliteitsnorm. De maatschappij heeft de risicobereidheid zodoende doorvertaald naar strengere interne solvabiliteitseisen dan de wettelijk geldende solvabiliteitsvereisten. Dit resulteert dan ook in een behoudende positie ten aanzien van de te lopen strategische, tactische en operationele risico's. De directie hanteert hiervoor een risicomanagementsysteem waarbij alle door de maatschappij gekende risico's in beeld zijn gebracht en beheerst worden.

2.9.5 Kapitaalbeleid

Het kapitaalbeleid geeft duidelijkheid aan ledenaandeelhouders en toezichthouders over de doelstellingen van de maatschappij omtrent kapitaal en solvabiliteit. In het kapitaalbeleid is tevens opgenomen op welke wijze de monitoring van de solvabiliteit plaatsvindt en welke maatregelen er worden genomen als de solvabiliteitsnorm wordt overschreden. Het kapitaalbeleid dient te worden goedgekeurd door de Raad van Commissarissen.

2.9.6 Risicomanagement en rapportering

Het risicomanagement kent drie 'verdedigingslijnies' (3-lines-of-defence model). Binnen de eerste verdedigingslinie is er sprake van adequate en efficiënte processen om de uit de strategie voortkomende en bijkomende risico's het hoofd te bieden. Dit gebeurt aan de hand van de vooraf vastgestelde risicobereidheid (normen) van de maatschappij. Voor deze kwalitatieve risicovaststelling maakt de maatschappij gebruik van een eigen risicoanalysemodel, dat is ontwikkeld op basis van de Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM) van de De Nederlandsche Bank. Voor de kwantitatieve risicobeoordeling wordt gebruik gemaakt van de standaard formule (Arcturus Solvency Tool). Deze tool berekent aan de hand van standaardformules een minimum noodzakelijke kapitaal eis (solvabiliteitsnorm). De maatschappij acht dit model passend voor het type risico waaraan zij wordt blootgesteld. De tweede verdedigingslinie wordt ingevuld door de sleutelfuncties van risicomanagement, compliance en actuariaat. De risicomanagement functie is verantwoordelijk voor het aansporen en uitdagen van adequaat risicomanagement in de gehele organisatie. De compliance functie gaat na of bij de initiatie, implementatie en uitvoering van de strategie de geldende wetgeving en regels worden nagekomen. De actuariële functie heeft ten doel een oordeel te vormen over de vaststelling van de verzekeringstechnische voorzieningen, het prijs- en acceptatiebeleid, de adequaatheid van de herverzekeringsregelingen, de berekening van kapitaalvereisten, ORSA berekeningen en de datakwaliteit van de hiervoor gebruikte data. De derde verdedigingslinie betreft de sleutelfunctie van de interne audit. De interne audit functie is verantwoordelijk voor het leveren van aanvullende zekerheid door onafhankelijk de effectiviteit van controlemaatregelen te toetsen en te monitoren. Het geheel aan processen binnen de eerste en tweede verdedigingslinie gelden als het ORSA proces. Het ORSA proces mondt uit in een ORSA rapport. Zowel het ORSA proces als het ORSA rapport is onderdeel van de toets van de interne auditfunctie. Deze derdelijng toetsing tezamen met het ORSA rapport dient als verantwoording richting de interne en externe toezichthouder(s).

2.9.7 Risicoprofiel van de maatschappij

Onderstaand volgt de beschrijving van de belangrijkste risico's en de wijze waarop deze risico's worden beheerst. De risico's zijn geïnclassificeerd conform de Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM) van de De Nederlandsche Bank.

Matchingsrisico

Het risico als gevolg van het niet gematcht zijn van activa en passiva (inclusief off-balanceposten) dan wel inkomsten en uitgaven in termen van rentevoet, rentetypische looptijden, basisvaluta, liquiditeit typische looptijden en gevoeligheid voor ontwikkeling in prijspeil.

Het matchingsrisico bij de maatschappij is laag. Het grootste gedeelte van de beleggingen bestaat uit direct opvraagbare renterekeningen en kortlopende deposito's. Slechts een klein deel is belegd in courante effecten. Daarnaast worden er voldoende liquiditeiten aangehouden op basis van een prognose.

Marktrisico

Het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen een (handels) portefeuille.

Het beleid omtrent beleggingen is vastgelegd in een beleggingsstatuut. Hierbij is rekening gehouden met voldoende spreiding in de risico's. Dit beleid heeft in de afgelopen jaren haar waarde bewezen. De financiële crisis heeft nauwelijks invloed gehad op de financiële situatie van de maatschappij.

Kredietrisico

Het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen (waaronder verstrekte kredieten, leningen, vorderingen, ontvangen garanties) niet nakomt al dan niet als gevolg van het aan restricties onderhevig zijn van buitenlandse betalingen.

De maatschappij heeft kredietrisico op haar aangesloten leden, herverzekeraars en op haar beleggingen. Voor vorderingen op leden zijn incassoprocedures opgesteld. Voor herverzekeraars geldt dat er uitsluitend wordt samengewerkt met partijen die minimaal over een A- rating (Standard & Poor's of AM Best) beschikken.

Verzekeringstechnische risico's

Het risico dat uitkeringen (nu, dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/ of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen bij de ontwikkeling en premiestelling van het product.

De maatschappij beheerst deze verzekeringstechnische risico's door een adequate systematiek van schadereservering, een solide herverzekeringsbeleid en het evalueren van de premie/schade verhoudingen.

Omgevingsrisico

Het risico als gevolg van buiten de instelling of groep komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat.

De maatschappij volgt de marktontwikkelingen van de concurrentie en neemt passende maatregelen met betrekking tot onderhoud van de portefeuille. Daarnaast is door de directie samen met de aangesloten leden een beleidsplan opgesteld. Dit beleidsplan voorziet in een brede dienstverlening aan de aangesloten leden.

Operationele risico's

Het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering.

De processen van de maatschappij zijn eenvoudig van aard. Er zijn binnen de processen voldoende functiescheidingen en interne controles aangebracht om risico's te beperken.

Uitbestedingrisico

Het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad.

De voorwaarden waaronder wordt samengewerkt met derden, zijn voor de belangrijkste activiteiten vastgelegd in overeenkomsten (SLA's). Periodiek vindt toetsing en overleg plaats met de betrokken partijen.

IT-risico

Het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continue of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT.

De maatschappij heeft zowel technische als organisatorische maatregelen getroffen om deze risico's zoveel mogelijk te beperken. Dit betreft onder andere het beveiligingsbeleid, interne procedures en een calamiteitenplan. Deze maatregelen worden ook periodiek getoetst door een EDP-audit.

Integriteitrisico's

Het risico dat de integriteit van de instelling dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers dan wel van de leiding in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door de instelling opgestelde normen.

De maatschappij heeft procedures waarbij aandacht is voor de beheersing van risico's op het gebied van fraude en integriteit. Screening van alle nieuwe medewerkers, functiescheidingen, vier-ogen principe en gedragscodes. Daarnaast is er een compliance officer die toezicht houdt op de naleving van deze maatregelen. De fraudecoördinator geeft daarnaast invulling aan de beheersing van frauderisico's.

Juridisch risico

Het risico samenhangend wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van haar rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn. De maatschappij wint bij complexe zaken advies in bij externe juristen. De compliance officer ziet erop toe dat de relevante wet- en regelgeving wordt nageleefd.

Kasstroomrisico

Het kasstroomrisico bestaat uit fluctuaties in kasstroom ten aanzien van het renterisico op deposito's en liquiditeiten. Dit is een te verwaarlozen risico gezien de samenstelling van de beleggingsportefeuille.

2.10 SLOT

Graag danken wij onze leden voor hun vertrouwen in de maatschappij in het afgelopen boekjaar.

Ook bedanken we het managementteam en de medewerkers van de maatschappij voor hun inzet en toewijding. Hierdoor heeft de maatschappij naar behoren kunnen functioneren.

De Meern, 14 maart 2019

De directie,
A. Noorlander
G. Gardenbroek

3 VERSLAG VAN RAAD VAN COMMISSARISSEN

3.1 ALGEMEEN

Voor u ligt het jaarverslag van de Stichtse Onderlinge Brand-Herverzekering U.A. (SOBH). De taak van de Raad van Commissarissen is het toezicht houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken van de maatschappij. Daarbij inbegrepen zijn ook de activiteiten van de directie die aan dit proces leiding moet geven. Het strategieplan 2018 – 2023 is een belangrijk uitgangspunt bij de toetsing van het gevoerde beleid van de directie.

3.2 BIJEENKOMSTEN

In 2018 heeft de Raad van Commissarissen zes keer regulier vergaderd.

In de vergaderingen kwamen onder meer aan de orde: de strategie, de financiële positie en de resultaten van de maatschappij, het samenspel met de andere organisaties, het beloningsbeleid, het kapitaalbeleid, het beleggingsbeleid, het risicoprofiel, DNB thema's en de systemen van risicobeheersing en controle van de maatschappij. Daarnaast heeft de Raad van Commissarissen tezamen met de directie een tweetal informele bijeenkomsten gehouden om langer stil te staan bij de verschillende hiervoor genoemde onderwerpen.

Verder hebben commissarissen buiten de vergaderingen om met de directie overleg gevoerd om vergaderingen van de Raad van Commissarissen voor te bereiden, de directie van advies te voorzien en toezicht te houden op de voortgang.

3.3 DIRECTIE

In 2018 heeft een delegatie van de Raad van Commissarissen evaluatiegesprekken gevoerd met de leden van de directie.

3.4 RAAD VAN COMMISSARISSEN

Op de Algemene Vergadering van 10 april 2018 is de heer J. Boverhof herbenoemd voor een vierde termijn van ten hoogste 2 jaar. De samenstelling van de Raad van Commissarissen heeft in 2018 verder geen wijzigingen ondergaan. Wel is in 2018 gestart met de werving van een nieuwe commissaris. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van april 2019 zal een voorstel tot benoeming op de agenda worden opgenomen onder voorbehoud van goedkeuring DNB.

3.5 AUDIT- EN RISICOCOMMISSIE

De samenstelling van de Audit- en Risicocommissie heeft in 2018 geen wijzigingen ondergaan en bestaat uit de heer G.J.H. Geerling en mevrouw A.J.T.W. Erkens. De commissie heeft met name als taak het monitoren van de diverse verslagleggingsprocessen en het voorbereiden van de besluitvorming van de Raad van Commissarissen omtrent het risicomanagement van de maatschappij. De commissie heeft samen met de directie zorg gedragen voor de evaluatie van de actuariële functie, de interne audit functie en de compliance functie. De invulling van de actuariële functie, de interne audit functie en de compliance functie is extern belegd.

3.6 JAARREKENING

De jaarrekening is gecontroleerd door Mazars Accountants N.V. te Rotterdam. Op basis van de in dit jaarverslag verstrekte cijfers heeft Mazars een controleverklaring met een goedkeurend oordeel afgegeven.

Mazars Accountants N.V. werd in 2017, na een tender met meerdere partijen, in september 2017 voor een periode van drie jaar (met een optie tot 4 jaar) benoemd door de Raad van Commissarissen.

3.7 ADVIES RAAD VAN COMMISSARISSEN

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 2:101 lid 3 BW leggen wij de door de directie opgemaakte jaarrekening ter vaststelling voor aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Wij adviseren de vergadering de jaarrekening overeenkomstig vast te stellen.

3.8 DANKBETUIGING

De Raad van Commissarissen spreekt haar waardering uit over de inzet van de directie, managementteam en de medewerkers van de maatschappij in verslagjaar 2018.

De Meern, 14 maart 2019

De Raad van Commissarissen,

B.J. Klein Entink, voorzitter
D.J. Boverhof, vice-voorzitter
A.J.T.W. Erkens
J.M. Haasnoot
G.J.H. Geerling

4 JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING

Algemeen

- **Toegepaste standaarden**

De jaarrekening wordt opgesteld conform het jaarrekeningregime als bedoeld in BW 2 Titel 9, waarin begrepen afdeling 15. Afdeling 15 behandelt de voorkomende posten in de jaarrekening van verzekeringsmaatschappijen en herverzekeraars. Bij het opstellen van de jaarrekening is tevens rekening gehouden met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 605, welke richtlijnen voor verzekeringsmaatschappijen en herverzekeraars bevat.
- **Algemene waarderingsgrondslagen**

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva, alsmede voor de bepaling van het resultaat, is de verkrijgingsprijs. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Waarderingsgrondslagen van activa en passiva

- **Beleggingen**
 - *Terreinen en gebouwen*

De terreinen en gebouwen voor eigen gebruik worden gewaardeerd tegen actuele waarde op balansdatum. Ongerealiseerde waardeveranderingen worden verwerkt in de herwaarderingsreserve rekening houdend met belastinglatenties. Deze worden opgenomen in de voorziening voor latente belastingverplichtingen. Indien de ongerealiseerde herwaardering lager is dan de kostprijs, wordt deze verantwoord via het resultaat. De waardering wordt onder meer gebaseerd op beschikbare marktgegevens en op basis van de ontwikkeling in de WOZ-waarde van het pand. Eens in de 3 jaar vindt er een taxatie plaats.
 - *Deelnemingen*

Deelnemingen zijn gewaardeerd tegen zichtbare intrinsieke waarde.
- **Overige financiële beleggingen**
 - *Obligaties*

De obligaties worden gewaardeerd tegen aflossingswaarde.
 - *Deposito's*

De deposito's worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde.
- **Vorderingen en overige activa**

De vorderingen en overige activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

- **Bedrijfsmiddelen**
De bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd op aanschafwaarde verminderd met lineair berekende afschrijvingen gebaseerd op de verwachte economische levensduur. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

- **Liquide middelen**
De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking.

- **Technische voorzieningen**
 - *Voor niet verdiende premies*
De voorziening voor niet verdiende premies is bepaald naar evenredigheid van de nog niet verstreken risicotermijn over de premie eigen rekening.

 - *Voor schaden*
De voorziening voor schaden bestaat uit het geschatte deel van de gemelde, maar nog niet afgewikkelde schaden, vermeerderd met een voorziening voor schaden die nog niet zijn gemeld en in het boekjaar zijn ontstaan (IBN(E)R). De jaarlijkse dotatie aan de (IBN(E)R) bedraagt 10% van de opgave van de aangesloten Onderlingen met een maximum van € 150.000. Beleidsmatig is een plafond vastgesteld waarbij het totaal aan (IBN(E)R) niet meer dan 30% van de totale bruto-schadevoorziening dient te zijn.

- **Voorzieningen**
 - *Voor belastingen*
De voorziening voor belastingen betreft latent verschuldigde vennootschapsbelasting als gevolg van tijdelijke verschillen tussen de bedrijfseconomische en fiscale waardering van de fiscale egalisatiereserve en het verschil tussen fiscale en economische waardering van terreinen en gebouwen.

De voorziening voor belastingen is opgenomen voor de nominale waarde en berekend tegen een gemiddeld belastingtarief, zijnde 20%.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

- **Algemeen**
Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

- **Verdiende premies eigen rekening**
Dit betreft de aan derden in rekening gebrachte premies, onder aftrek van uitgaande herverzekeringspremies, rekening houdend met de wijziging in de voorziening voor niet verdiende premies.

- **Opbrengsten uit beleggingen**
Hieronder is opgenomen de over het boekjaar genoten interest op effecten, deposito's en vaste termijnrekening welke zijn opgenomen tegen nominale bedragen.
- **Winstdeling en kortingen**
De winstdelingen en kortingen zijn opgenomen tegen nominale waarde en worden verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hebben.
- **Schaden eigen rekening**
Dit betreft de aan verzekerden betaalde uitkeringen en schaden, onder aftrek van aandeel herverzekeraars, rekening houdend met de wijziging in de voorziening voor te betalen schaden.
- **Afschrijvingen**
De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende activa en worden lineair berekend, gebaseerd op de verwachte economische levensduur.
De afschrijvingspercentages bedragen:
 - Bedrijfsmiddelen 20%
- **Vennootschapsbelasting**
De belasting wordt berekend over het commerciële resultaat vóór belastingen, rekening houdend met fiscale faciliteiten.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. In de opstelling wordt de cashflow, die bestaat uit het resultaat na belastingen vermeerderd met de afschrijvingslasten afzonderlijk gepresenteerd. Uitgekeerde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Balans per 31 december 2018

in Euro's, voor winstbestemming

Activa	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa		
Beleggingen		
Overige terreinen en gebouwen ¹	700.000	700.000
Deelnemingen ²	1.341.989	1.335.886
	2.041.989	2.035.886
Overige financiële beleggingen³		
Aandelen / obligaties	45.334	46.015
Overige financiële beleggingen	6.900.000	6.900.001
	6.945.334	6.946.016
Vlottende Activa		
Vorderingen		
Vorderingen uit directe verzekering op verzekeringsnemers (debiteuren) ⁴	212.032	291.876
Vordering uit herverzekering	508.010	405.161
	720.042	697.037
Overige activa		
Bedrijfsmiddelen ⁵	20.914	17.401
Vorraden	7.681	7.484
Liquide Middelen	789.297	995.337
	817.892	1.020.222
Overlopende Activa		
Lopende rente	-	1.256
Vennootschapsbelasting	95.921	33.343
Vorderingen op gelieerde maatschappijen	1.517	167.836
	97.438	202.435
Totaal Activa	10.622.695	10.901.596

Passiva

31-12-2018

31-12-2017

Eigen Vermogen

Overige reserve ⁶	7.334.637
Wettelijke reserve ⁷	1.228.530
Herwaarderingsreserve ⁸	53.296
Onverdeeld resultaat ⁹	106.938

7.250.699
1.211.340
53.296
404.515

8.723.401

8.919.850

Technische Voorzieningen

Technische voorziening voor schaden¹⁰

- bruto	893.975
- herverzekeringsdeel	-402.358

1.093.416
-510.707

491.617

582.709

Overige voorziening

Voor belastingen ¹¹	63.142

77.030

63.142

77.030

Kortlopende Schulden

Schulden uit directe verzekering	58.861
Schulden aan gelieerde maatschappijen	137.349
Belastingen en premies sociale verzekeringen ¹²	8.233
Overige schulden ¹³	1.140.092

69.048
17.215
7.888
1.227.856

1.344.535

1.322.007

Totaal Passiva

10.622.695

10.901.596

Winst- en Verliesrekening over 2018

in Euro's

	2018	2017
Verdiende premies eigen rekening		
Bruto premies	4.203.330	4.494.049
Uitgaande herverzekeringspremies ¹⁴	-2.468.328	-2.569.342
Premies eigen rekening	1.735.002	1.924.707
Opbrengsten uit beleggingen¹⁵	125.671	115.835
Schaden eigen rekening		
Schaden bruto	-2.400.568	-1.956.016
Aandeel herverzekeraar	1.085.910	904.769
	-1.314.658	-1.051.247
Wijziging voorziening te betalen schaden		
Schaden bruto	199.441	328.359
Aandeel herverzekeraar	-108.349	-175.843
	91.092	152.516
Schaden eigen rekening¹⁶	-1.223.566	-898.731
Winstdeling en kortingen	-227.899	-351.570
Bedrijfskosten¹⁷		
Beheers- en personeelskosten, afschrijvingen bedrijfsmiddelen	-588.201	-591.642
Commissie en winstdeling ontvangen van herverzekeraars	223.667	231.503
	-364.534	-360.139
Resultaat technische rekening schadeverzekering	44.674	430.102
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening ¹⁸	62.264	-25.587
Resultaat na belastingen	<u>106.938</u>	<u>404.515</u>

Kasstroomoverzicht

in Euro's

	2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten:		
Resultaat na belastingen	106.938	404.515
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen bedrijfsmiddelen	8.773	11.143
Mutatie voorzieningen	-91.093	-152.517
Mutatie vorderingen	-23.004	-24.006
Mutatie kortlopende schulden	22.527	137.889
Mutatie voorraden	-197	-1.724
Mutatie latente belastingen	-13.888	13.545
Mutatie overlopende activa	104.997	-35.030
	8.116	-50.700
Kasstroom uit operationele activiteiten	115.054	353.815
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten:		
Deelnemingen	-6.103	-83.824
Overige beleggingen	682	5.691
Bedrijfsmiddelen	-12.286	-
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	-17.708	-78.133
Kasstroom uit financieringsactiviteiten:		
Winstuitkering over 2016	-	-225.823
Winstuitkering over 2017	-303.387	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-303.387	-225.823
Mutatie geldmiddelen:	<u>-206.041</u>	<u>49.859</u>
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
Stand 1 januari	995.337	945.478
Mutatie boekjaar	-206.041	49.859
Stand per 31 december	<u>789.296</u>	<u>995.337</u>

Toelichting op de balans per 31 december 2018

in Euro's

Activa

Overige terreinen en gebouwen¹

De onderhandse verkoopwaarde, vrij van huur en/of gebruik en ontruimd, is door Waltmann Bedrijfshuisvesting op 30 december 2016 getaxeerd op € 700.000 k.k.

De terreinen en gebouwen zijn niet afzonderlijk verkoopbaar. Aangezien het grootste deel van het pand wordt verhuurd, wordt het pand gepresenteerd als vastgoedbelegging onder de overige terreinen en gebouwen. Het resterende deel van het pand wordt aangewend voor eigen gebruik.

Deelnemingen²

Betreft een belang van 11,22% in Onderlinge Verzekeringmaatschappij "SOM" U.A. te De Meern.

	2018	2017
Saldo bij aanvang boekjaar	1.335.886	1.252.062
Aankoop / verkoop aandelen	-11.087	41.687
Resultaat deelneming	77.037	80.461
Dividenduitkering	-59.847	-38.324
Saldo bij einde boekjaar	<u>1.341.989</u>	<u>1.335.886</u>

	Aandelen	Obligaties	Deposito's	2018	2017
Overige financiële beleggingen³					
Boekwaarde aanvang boekjaar	681	45.334	6.900.001	6.946.016	6.951.708
Stortingen	-	-	-	-	-
Aflossingen/vermindering	-681	-	-1	-682	-5.692
Koersresultaat	-	-	-	-	-
Boekwaarde einde boekjaar	-	45.334	6.900.000	6.945.334	6.946.016

De beurswaarde van de obligaties per 31-12-2018 bedraagt: € 59.907 (2017: € 62.826). De intentie van de directie is om de deposito's voor langere tijd aan te houden, aangezien deze aangehouden worden ter dekking van de verplichtingen uit hoofde van technische voorzieningen alsmede het eigen vermogen. Het aandeel in CED is in 2018 verkocht, opbrengst hiervan bedraagt €15.419.

Vlottende activa

	31-12-2018	31-12-2017
Vorderingen uit directe verzekeringen op verzekeringsnemers (debiteuren)⁴		
Rekening-courant aangesloten Onderlingen	212.032	291.876
	<u>212.032</u>	<u>291.876</u>

Over de Rekening-courant verhouding maatschappijen met de aangesloten Onderlingen wordt geen rente berekend.

Overige activa

Bedrijfsmiddelen⁵

	Inventaris	Vervoer- middelen	2018	2017
Bij aanvang boekjaar:				
Aanschafwaarde	66.564	28.967	95.531	95.531
Cumulatieve afschrijvingen	-66.273	-11.858	-78.131	-66.987
Boekwaarde	291	17.109	17.400	28.544
Mutaties in boekjaar:				
Investerings	12.286	-	12.286	-
Afschrijvingen	-1.929	-6.844	-8.772	-11.143
Desinvesteringen	-7.346	-	-7.346	-
Afschrijving desinvesteringen	7.346	-	7.346	-
	10.357	-6.844	3.514	-11.143
Bij einde boekjaar:				
Aanschafwaarde	71.504	28.967	100.471	95.531
Cumulatieve afschrijvingen	-60.856	-18.702	-79.557	-78.130
Boekwaarde	10.648	10.265	20.914	17.401

Passiva

Eigen vermogen

	2018	2017
Overige reserves⁶		
Saldo bij aanvang boekjaar	7.250.699	7.215.414
Resultaatverdeling voorgaand boekjaar	404.515	303.245
Winstuitkering aan de leden	-303.387	-225.823
Toevoeging wettelijke reserve	-17.190	-42.137
Saldo bij einde boekjaar	<u>7.334.637</u>	<u>7.250.699</u>
Wettelijke reserve resultaat deelneming⁷		
Saldo bij aanvang boekjaar	1.211.340	1.169.203
Mutatie overige reserve	17.190	42.137
Saldo bij einde boekjaar	<u>1.228.530</u>	<u>1.211.340</u>
Herwaarderingsreserve⁸		
Saldo bij aanvang boekjaar	53.296	53.296
Mutatie herwaarderingsreserve	-	-
Saldo bij einde boekjaar	<u>53.296</u>	<u>53.296</u>
Onverdeeld resultaat⁹		
Saldo bij aanvang boekjaar	404.515	303.245
Naar overige reserves	-404.515	-303.245
Resultaat boekjaar	106.938	404.515
Saldo bij einde boekjaar	<u>106.938</u>	<u>404.515</u>
Totaalresultaat		
Op grond van artikel 2:440a BW dient een overzicht van de samenstelling van het totaalresultaat te worden opgenomen.		
Saldo bij aanvang boekjaar	8.919.850	8.741.158
Af: winstuitkering aan de leden	-303.387	-225.823
Resultaat boekjaar	106.938	404.515
Saldo bij einde boekjaar	<u>8.723.401</u>	<u>8.919.850</u>

Solvabiliteit

In de Wft is bepaald dat een verzekeringsmaatschappij over voldoende solvabiliteit dient te beschikken. De maatschappij heeft hiervoor regels opgesteld die terug zijn te vinden in het kapitaalbeleid. Het kapitaalbeleid wordt door de raad van commissarissen goedgekeurd.

De maatschappij berekent de wettelijke solvabiliteitskapitaalvereisten met gebruik van de standaard formule. In deze formule zijn de voornaamste risico's van de maatschappij opgenomen. De beheersing van de risico's is opgenomen in risicomanagementparagraaf. De wettelijke solvabiliteitseisen worden minimaal één keer per jaar berekend en vastgesteld. In het kapitaalbeleid hanteert de maatschappij eigen normen, welke hoger zijn dan de wettelijke eisen. Bij het opstellen van kwartaalrapportages wordt het aanwezige vermogen getoetst aan de gestelde solvabiliteitsnormen. De frequentie van deze monitoring wordt verhoogd indien er een gedefinieerd triggerevenement plaatsvindt.

De maatschappij voldoet ruimschoots aan de minimum kapitaalseisen. De berekening toont een SKV van € 2.473.000. De hierbij behorende solvabiliteitsratio SKV bedraagt 357%. De absolute minimumkapitaalvereiste (AMKV) voor de maatschappij bedraagt € 3.600.000. De hierbij behorende solvabiliteitsratio MKV bedraagt 245%. De maatschappij voldoet hier ruimschoots aan. De vastgestelde interne normsolvabiliteit van de maatschappij betreft op dit moment 150% van de AMKV of SKV (de hoogste uitkomst is geldend). Ook hier voldoet de maatschappij ruimschoots aan.

Naast deze risicobereidheid kent de maatschappij de doelstelling om een doelvermogen te creëren van 200% van de AMKV of SKV (de hoogste uitkomst is geldend). Als het vermogen hoger is dan 200% dan wordt dit gebruikt als vrije beleidsruimte voor bijvoorbeeld premierestitutie, winstdeling, acquisitie en het accepteren van risico (bijvoorbeeld minder herverzekering).

Ten aanzien van de kwaliteit van het kapitaal kan het volgende worden gesteld:

- het kapitaal is grotendeels (ultimo 2017 circa 80%) direct opeisbaar aangezien het in liquiditeiten en deposito's is belegd;
- er is geen sprake van schattingselementen ten aanzien van de deposito's, dit betreffen direct verhandelbare deposito's;
- het vermogen is volledig in Tier-1 opgebouwd (er zijn géén belemmeringen om eventuele verliezen ten laste van dit vermogen te brengen).

Voorzieningen

Technische voorziening voor schaden ¹⁰	bruto	herverzekerings	bruto	herverzekerings
	2018	deel 2018	2017	deel 2017
Saldo bij aanvang boekjaar	1.093.416	510.707	1.421.775	686.550
Uitbetaalde schaden/ontvangen van herverzekeraar	-476.365	-214.364	-757.511	-340.880
Mutatie voorziening voorgaande jaren	-386.043	-192.321	-205.000	-120.331
Reservering boekjaar	662.967	298.336	634.152	285.368
Saldo bij einde boekjaar	<u>893.975</u>	<u>402.358</u>	<u>1.093.416</u>	<u>510.707</u>

De uitkomst van de uitgevoerde toereikendheidstoets bedraagt € 275.000 netto.

	31-12-2018	31-12-2017
Voor belastingen¹¹		
Saldo bij aanvang boekjaar	77.030	63.485
Mutatie boekjaar	-13.888	13.545
Saldo bij einde boekjaar	<u>63.142</u>	<u>77.030</u>

Kortlopende schulden

	31-12-2018	31-12-2017
Belastingen en premies sociale verzekeringen¹²		
Belastingen en sociale premies	8.233	7.888
	<u>8.233</u>	<u>7.888</u>
Overige schulden en overlopende passiva¹³		
Rekening-courant maatschappijen	45	33.411
Te betalen winstcommissie	1.081.006	1.148.630
Diversen	59.041	45.815
	<u>1.140.092</u>	<u>1.227.856</u>

Over de Rekening-courant verhouding maatschappijen wordt geen rente berekend.

Toelichting op de winst- en verliesrekening over boekjaar 2018

in Euro's

Uitgaande herverzekeringspremies¹⁴

	2018	2017
Verschuldigde premie Quote share	1.891.499	2.022.322
Verschuldigde premie Excess of Loss	576.829	547.020
	<u>2.468.328</u>	<u>2.569.342</u>

Opbrengsten uit beleggingen¹⁵

Opbrengsten uit beleggingen	48.634	35.374
Opbrengsten uit deelneming	77.037	80.461
	<u>125.671</u>	<u>115.835</u>

Schaden eigen rekening¹⁶

Schade-uitkeringen boekjaar	2.587.170	1.832.657
Taxatieverschil schaden voorgaande jaren	-386.043	-205.000
	<u>2.201.127</u>	<u>1.627.657</u>
Aandeel re-assurateur	-977.561	-728.926
	<u>1.223.566</u>	<u>898.731</u>

Schades

Volgens artikel 2:439 lid 6 BW dient een matrix opgesteld te worden waarin wordt aangegeven op welke schadejaren de uitloop (opgenomen in de winst- en verliesrekening) betrekking heeft (conform RJ 605). Dit wordt weergegeven in de volgende matrix:

Schadestatistiek (bruto)

Schadejaar	Afwikkeljaar	2018	2017
2013		-	-5.000
2014		-25.725	-100.000
2015		-114.915	-100.000
2016		-159.172	-
2017		-86.231	1.832.657
2018		2.587.170	-
		<u>2.201.127</u>	<u>1.627.657</u>

Schadestatistiek (herverzekeringsdeel)

Schadejaar	Afwikkeljaar	2018	2017
2013		-	2.250
2014		11.576	45.000
2015		64.657	48.520
2016		71.627	-
2017		38.804	-824.696
2018		-1.164.226	-
		<u>-977.561</u>	<u>-728.926</u>

Bedrijfskosten¹⁷

	2018	2017
Beheers- en personeelskosten, afschrijvingen		
Beheers- en personeelskosten	579.428	580.499
Afschrijvingen	8.773	11.143
	<u>588.201</u>	<u>591.642</u>
Beheers- en personeelskosten		
Salarissen	246.193	251.865
Sociale lasten	37.700	52.776
Pensioenpremies	34.405	33.692
Opleidingskosten	3.051	386
Overige personeelskosten	4.552	10.342
Bestuurskosten	36.603	38.039
Algemene kosten	216.924	193.399
	<u>579.428</u>	<u>580.499</u>

Vennootschapsbelasting¹⁸

Vennootschapsbelasting verschuldigd over het boekjaar (taxatie)	-	12.042
Taxatieverschillen voorgaande jaren	-48.376	-
Mutatie voorziening latente belastingen	-13.888	13.545
	<u>-62.264</u>	<u>25.587</u>

In de verschuldigde vennootschapsbelasting zit een correctie vennootschapsbelasting in verband met uitgekeerde winst aan haar leden naar rato van betaalde herverzekeringsspremie over voorgaande boekjaren. Deze is als taxatieverschil verantwoord in 2018.

OVERIGE INFORMATIE

Gemiddeld aantal medewerkers

Aantal medewerkers omgerekend naar fulltime basis over 2018 betrof 2,2 (2017: 2,2). Daarnaast zijn omgerekend naar fulltime basis in 2018 1,8 (2017: 2,0) medewerkers doorbelast vanuit de OVM "SOM" U.A.

Bezoldiging bestuur

Op grond van de artikel 2:383c BW dient er in de jaarrekening een opgave van de bezoldiging van de bestuurders in het boekjaar opgenomen te worden.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Totale bezoldiging directie in het boekjaar:	€ 113.573	€ 113.260
Totale bezoldiging Raad van Commissarissen in het boekjaar:	€ 36.602	€ 38.039

Honoraria externe accountant

Op grond van de artikel 2:382a BW dient er in de jaarrekening een overzicht van de totale honoraria van de externe accountant, zoals genoemd in artikel 1 lid 1a en 1e Wet toezicht accountantsorganisaties, opgenomen te worden.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
- Honoraria onderzoek jaarrekening:	€ 24.321	€ 23.958

Voorstel resultaatbestemming

De directie stelt voor om 75% over het behaalde resultaat 2018 in de vorm van een restitutie uit te keren en het overige saldo toe te voegen aan de overige reserves. Dit voorstel is nog niet in de jaarrekening verwerkt.

De Meern, 14 maart 2019

De directie,

A. Noorlander
G. Gardenbroek

De Raad van Commissarissen,

B.J. Klein Entink, voorzitter
D.J. Boverhof, vice-voorzitter
A.J.T.W. Erkens
J.M. Haasnoot
G.J.H. Geerling

5 OVERIGE GEGEVENS

5.1 STATUTAIRE REGELING OMTRENT DE BESTEMMING VAN DE WINST

Indien de vastgestelde winst- en verliesrekening een positief resultaat laat zien wordt dit aan de algemene reserves toegevoegd, tenzij de algemene ledenvergadering van de maatschappij op voorstel van de directie van de maatschappij besluit (een deel van) het positieve resultaat uit te keren aan de leden. Een negatief resultaat zal voor zover mogelijk ten laste worden gebracht van de algemene reserves.

6 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de leden en de Raad van Commissarissen van Stichtische Onderlinge Brand-Herverzekering U.A.

A. VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichtische Onderlinge Brand-Herverzekering U.A. te De Meern gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichtische Onderlinge Brand-Herverzekering U.A. per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1) de balans per 31 december 2018;
- 2) de winst-en-verliesrekening over 2018; en
- 3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichtische Onderlinge Brand-Herverzekering U.A. (hierna ook: "de maatschappij") zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 175.000. De solvabiliteit van de maatschappij is een relevant criterium. Derhalve is gekozen voor een materialiteit ter grootte van 2% van het eigen vermogen.

Dit percentage is mede gekozen met inachtneming van de solvabiliteit van de maatschappij in relatie tot de daarvoor geldende norm.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de Raad van Commissarissen overeengekomen dat wij aan de raad de tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 5.250 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de Raad van Commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

- **Waardering technische voorzieningen voor schade**

De technische voorzieningen voor schade dienen ter dekking van de verzekeringstechnische verplichtingen. Om de toereikendheid van deze voorziening en de bij de vaststelling daarvan gemaakte schattingen na te gaan hebben wij onder meer de volgende werkzaamheden verricht:

- evalueren van de aanvaardbaarheid van de toegepaste methodieken ter bepaling van de verschillende componenten van de technische voorzieningen, gegeven de karakteristieken van de verzekerde risico's;
- evalueren van de gehanteerde aannames inclusief de onderbouwing daarvan alsmede de juiste toepassing van de gebruikte aannames;
- evalueren van de uitkomsten van in het verleden gemaakte schattingen door het analyseren van uitloopresultaten;
- evalueren van het stelsel van interne beheersing met betrekking tot schademeldingen, inschatting van de benodigde technische voorzieningen, betalingen en meldingen aan de herverzekeraars van de maatschappij;
- kennis nemen van het proces van totstandkoming van de toereikendheidstoets en de uitkomsten daarvan teneinde vast te stellen dat deze geen indicatie geeft dat de voorziening te laag is vastgesteld.

- **Juistheid beleggingen**

De beleggingen vormen de belangrijkste activa van de maatschappij. Zoals blijkt uit de toelichting van de jaarrekening bestaan deze uit een aandelenbelang in Onderlinge Verzekeringmaatschappij "SOM" U.A., terreinen en gebouwen, alsmede deposito's geplaatst bij Nederlandse banken. Wij hebben de toegepaste waarderingsgrondslagen van deze beleggingscategorieën beoordeeld op basis van de geldende verslaggevingsregels.

Tevens hebben wij onder meer de volgende specifieke controlewerkzaamheden verricht:

- nagaan van de interne aansluiting van de deposito's met externe bevestigingen van Nederlandse banken, alsmede de met deze deposito's verband houdende beleggingsopbrengsten;
- evalueren van de interne aansluiting van het aandelenbelang in de deelneming met aan SOBH gerapporteerde intrinsieke waarde van deze deelneming per eind 2018, alsmede het verantwoorde resultaat deelneming over het verslagjaar. Tevens hebben wij geconstateerd dat de jaarrekening 2018 van de deelneming is opgesteld op basis van grondslagen die overeen komen met de grondslagen van de maatschappij en dat deze jaarrekening is voorzien van een goedkeurende controleverklaring;

B. VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag van de directie;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van het verslag van de directie en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE DOOR WET- OF REGELGEVING GESTELDE VEREISTEN

Benoeming

Op 15 april 2014 zijn wij door de ledenvergadering op voordracht van de Raad van Commissarissen benoemd als accountant van Stichtsche Onderlinge Brand-Herverzekering U.A. vanaf de controle over het boekjaar 2014.

Geen verboden diensten

Wij hebben geen verboden diensten als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang geleverd.

D. BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de maatschappij in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de maatschappij te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de maatschappij haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de maatschappij.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit::

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de maatschappij;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de maatschappij haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een maatschappij haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan de audit- en risicocommissie op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de Raad van Commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de Raad van Commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 14 maart 2019

Mazars Accountants N.V.

drs. C.A. Harteveld RA

7 PERSONALIA

7.1 RAAD VAN COMMISSARISSEN

Dhr. B.J. Klein Entink, voorzitter

Dhr. D.J. Boverhof, vice-voorzitter

Mevr. A.J.T.W. Erkens

Dhr. G.J.H. Geerling

Dhr. J.M. Haasnoot

7.2 DIRECTIE (RAAD VAN BESTUUR)

Dhr. A. Noorlander, directeur

Dhr. G. Gardenbroek, directeur

Leden managementteam

Dhr. A. Noorlander
Dhr. G. Gardenbroek
Dhr. M.J.H.M. Sprong

Audit- en Risicocommissie

G.J.H. Geerling, voorzitter
A.J.T.W. Erkens

Accountant

Mazars Accountants N.V.